

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/42/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6320202275
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Ján Gandžala, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6320202275.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa O. Y. O., nar. XX. augusta XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, dieťa rodičov otca Y. O., nar. XX. júla XXXX, bytom G. XX, a matky P. V., nar. XX. júla XXXX, bytom B. - J., Z. XXX/XX, právne zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Gereg & Messingerová s.r.o., so sídlom Banská Bystrica, Horná Strieborná 4, IČO: 47 253 011, za ktorú koná konateľka a advokátka JUDr. Diana Messingerová, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na základe odvolania matky proti rozsudku Okresného súdu Brezno č.k. 8P/148/2020-272 zo dňa 25. mája 2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Brezno vo výroku, ktorým zamietol protinávrh matky maloletého na určenie vyživovacej povinnosti otca od 20. októbra 2017 do 19. októbra 2020, p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov konania n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. 1. Okresný súd Brezno ako súd prvej inštancie (ďalej aj „okresný súd“ resp. „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 25. mája 2021 zveril maloletého O. Y. O., nar. XX. augusta XXXX (ďalej len „maloletý“) do osobnej starostlivosti matky (I. výrok). Otcovi maloletého (ďalej len „otec“) uložil s účinnosťou od 20. októbra 2020 povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 180,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa každého mesiaca dopredu k rukám matky maloletého (II. výrok) a zároveň mu uložil povinnosť zaplatiť k rukám matky maloletého (ďalej len „matka“) do 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia dlh na zročnom výživnom za obdobie od 20. októbra 2020 do 25. mája 2021 vo výške 623,87 Eur (III. výrok). Styk otca s maloletým ponechal na dohodu rodičov (IV. výrok). Protinávrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca od 20. októbra 2017 do 19. októbra 2020 zamietol (V. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (VI. výrok).

1. 2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že návrhom doručeným dňa 20. októbra 2020 sa otec domáhal úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému tak, aby maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matky a on bol zaviazaný prispievať na jeho výživu výživným vo výške 100,- Eur mesačne, a aby bol zároveň upravený jeho styk s maloletým spôsobom, ktorý presne špecifikoval. Matka maloletého doručila dňa 11. novembra 2020 vyjadrenie k návrhu otca, v ktorom uviedla, že súhlasí s tým, aby maloletý jej bol zverený do jej osobnej starostlivosti, a zároveň navrhla aby otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 180,- Eur mesačne, a to spätne 3 roky od začatia konania, t.j. od 20. októbra 2017; s navrhovaným stykom otca s maloletým nesúhlasila a tento styk navrhla ponechať na dohodu rodičov.

1. 3 V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vzájomné vyjadrenia účastníkov konania, na vykonané dokazovanie a z neho zistené skutkové okolnosti a na zákonné znenia

ustanovení § 36 ods. 1, § 25 ods. 1 a 2, § 24 ods. 2, 4 a 5, § 65 ods. 1, § 62, § 63 ods. 1 a 3, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 a § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

1. 4. Rozhodnutie o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky (I. výrok) prvoinštančný súd odôvodnil tým, že tento spôsob osobnej starostlivosti navrhol otec v samotnom návrhu a matka aj kolízny opatrovník maloletého s tým súhlasili.

1. 5. 1. V odôvodnení rozhodnutia o určení vyživovacej povinnosti otca (II. výrok) súd prvej inštancie konštatoval, že „s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletého, ktorý ako predčasne narodené dieťa má so svojim zdravím väčšie výdavky oproti svojim zdravým rovesníkom, s prihliadnutím, na majetkové pomery rodičov maloletého, ich možnosti, schopnosti a osobnú starostlivosť matky o maloletého“ určil výživné na maloletého vo výške 180,- Eur mesačne, pričom „u otca zohľadnil to, že nevlastní žiadne nehnuteľnosti, má iba osobný automobil, je zamestnaný s priemerným čistým mesačným zárobkom 907,58 Eur. Prihliadol aj k tomu, že otec na seba vzal aj neprimerané majetkové riziká, keď si zobral spotrebiteľský úver, z ktorého 7.000,- Eur dal bývalej priateľke (nie matke maloletého), pričom táto mu dlh nevrátila a jeho vrátenie nemá žiadnym spôsobom «ošetrené». Otec žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a sestrou, náklady na túto domácnosť sa rozpočítavajú medzi tieto osoby, otec prispieva na bývanie a stravovanie sumou 140,- Eur mesačne.“ Zároveň konštatoval, že otca zaviazal prispievať na výživu maloletého s účinnosťou od 20. októbra 2020, teda odo dňa kedy sa na základe ním podaného návrhu začalo konanie na súde.

1. 5. 2. Následne prvoinštančný súd v súvislosti s rozhodnutím o uložení uvedenej vyživovacej povinnosti otca s účinnosťou od 20. októbra 2020 poukázal na to, že matka maloletého sa protinávrhom domáhala určenia výživného s účinnosťou 3 roky spätne od podania návrhu, avšak súdu nepreukázala, že na jej strane boli dôvody hodné osobitného zreteľa. Konanie sa začalo na návrh otca a nie na jej návrh, čiže ani 20. októbra 2020 sa ona sama nepričinila o začatie konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. To, že zabezpečovala starostlivosť o maloletého nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa, „nakoľko sama uviedla, že sa v tom čase dokázala postarať o svoj dom, dokázala zabezpečiť partiu na urobenie plota, na vonkajšie úpravy.“ Po podaní návrhu otcom maloletého bola schopná nájsť si právneho zástupcu na zastupovanie v tomto konaní. Matka má ukončenú strednú školu s maturitou. Toto všetko sú skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že ak otec v čase ich spolužitia neprispieval na maloletého, mala možnosť a aj schopnosť domáhať sa svojim návrhom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému a nie čakať na to, kedy návrh podá otec maloletého. Dokonca matka maloletého na pojednávaní 25. mája 2021 sama uviedla, že prvé výživné otec na maloletého zaplatil za november 2020 tak ako to chcela. Teda v tom čase nepožadovala od neho ani výživné za október, hoci otec maloletého spoločnú domácnosť opustil začiatkom tohto mesiaca. Z uvedených dôvodov preto súd prvej inštancie protinávrh matky na uloženie vyživovacej povinnosti 3 roky spätne od podania návrhu, teda od 20. októbra 2017 do 19. októbra 2020 zamietol (V. výrok).

1. 6. Nakoľko rodičia maloletého na ostatnom pojednávaní na prvoinštančnom súde prejavili vôľu dohodnúť sa na styku otca s maloletým, prvoinštančný súd vo výroku rozhodnutia (IV. výrok) konštatoval, že tento styk ponecháva na dohodu rodičov.

1. 7. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancii aplikáciou ustanovenia § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „C.m.p.“).

2. 1. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka v zákonnej lehote odvolanie, ktorým napadla výrok, ktorým bol zamietnutý jej protinávrh na určenie vyživovacej povinnosti otca od 20. októbra 2017 do 19. októbra 2020 (V. výrok). Žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenom výroku zmenil tak, že otcovi uloží povinnosť zaplatiť zročné výživné za obdobie od 20. októbra 2017 do 25. mája 2021.

2. 2. V odôvodnení odvolania uviedla, že sa nemôže stotožniť s názorom prvoinštančného súdu ohľadom nepriznania výživného 3 roky spätne odo dňa začatia konania z dôvodu nedostatočného preukázania dôvodov hodných osobitného zreteľa na jej strane. V tejto súvislosti uviedla, že počas konania bolo dostatočne preukázané, že maloletý má vážne zdravotné ťažkosti, ktoré ho sprevádzajú od samotného narodenia a tieto jeho zdravotné problémy doposiaľ trvajú. Má za to, že v konaní dostatočne preukázala, že sa o maloletého musela v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu nepretržite starať a preto na podanie samostatného návrhu o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému nemala dostatočný časový priestor, pretože zdravotný stav maloletého bol pre ňu absolútnou prioritou nadriadenou čomukoľvek inému. V konečnom dôsledku, o tom, že sa dá výživné žiadať spätne s poukazom na okolnosti hodné osobitného zreteľa, ani nevedela. Podľa jej názoru, v konaní boli dostatočne preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine na priznanie výživného 3 roky spätne odo dňa začatia konania.

3. Z obsahu vyjadrenia otca k odvolaniu matky (vychádzajúc z článku 11 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku a ustanovenia § 124 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „C.s.p.“) vyplýva, že žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku potvrdil. Nesúhlasil s tvrdením matky, že sa o maloletého starala výlučne sama, a že on sa maloletému vôbec nevenoval. V závere vyjadrenia poukázal na to, že hoci v odvolaní napadnutom rozsudku prvoinštančného súdu bolo konštatované, že jeho styk s maloletým sa ponecháva na dohode rodičov, no on sa s týmto nestotožňuje, pretože matka mu styk s maloletým odmieta a dohoda s ňou ohľadom jeho styku s maloletým nie je možná.

4. Kolízny opatrovník maloletého vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sociálnym zisťovaním pomerov v rodine maloletého a rozhovormi s rodičmi bolo zistené, že rodičia žili v spoločnej domácnosti s maloletým do 4. októbra 2020. Je zrejmé, že sa spolupodieľali aj na starostlivosti o maloletého a na zabezpečení jeho potrieb. Matka v tom čase neprejavila nespokojnosť v tom smere, že otec sa nepodieľa na zabezpečení potrieb maloletého a nedožadovala sa výživného podaním návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Tvrdenie, že jej v tom bránila starostlivosť o maloletého so zdravotným znevýhodnením nie je dôvodom osobitného zreteľa. Matka sama deklarovala, že zabezpečovala rekonštrukciu domu a tiež bola v tom čase zamestnaná. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti považuje za vecne správne a preto navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil.

5. S ďalšími vzájomnými vyjadreniami otca, matky a kolízneho opatrovníka sa odvolací súd oboznámil, ale nepovažoval za hospodárne premieťať ich obsah do písomného vyhotovenia odôvodnenia rozhodnutia, nakoľko tieto vyjadrenia už neobsahovali žiadne nové relevantné tvrdenia alebo argumenty, obaja rodičia len spochybňovali vyjadrenia toho druhého, čiže táto ich argumentácia nebola objektívne spôsobilá mať zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 C.m.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario s použitím § 219 ods. 3 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

7. 1. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. 2. Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Po oboznámení sa s obsahom spisu a po preskúmaní odvolaní napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (V. výrok) je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 C.s.p.) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením tejto časti jeho rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 C.s.p..

9. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti odvolaní napadnutej časti rozhodnutia súdu prvej inštancie (v súlade s citovaným § 387 ods. 2 C.s.p.) v reakcii na odvolaciu argumentáciu matky poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne od dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Ako už bolo uvedené (v bode 2. 2. tohto odôvodnenia), matka videla dôvody hodné osobitného zreteľa na aplikáciu uvedeného ustanovenia v tom, že „maloletý má vážne zdravotné ťažkosti, ktoré ho sprevádzajú od samotného narodenia a tieto jeho zdravotné problémy doposiaľ trvajú. Má za to, že v konaní dostatočne preukázala, že sa o maloletého musela v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu nepretržite starať a preto na podanie samostatného návrhu o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému nemala dostatočný časový priestor, pretože zdravotný stav maloletého bol

pre ňu absolútnou prioritou nadriadenou čomukoľvek inému.“ Dôvodnosť a opodstatnenosť tejto jej argumentácie súd prvej inštancie jednoznačne vyvrátil, keď poukázal na jej konkrétne aktivity, ktoré v období troch rokov späť od dňa začatia konania realizovala mimo starostlivosti o maloletého a teda, ak bola schopná realizovať sa v pracovnej oblasti a v zabezpečovaní rekonštrukcie, resp. úpravy rodinného domu, je nesporné, že i napriek nepriaznivému zdravotnému stavu maloletého bola objektívne schopná iniciovať súdne konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, pretože iniciovanie takéhoto konania - oproti uvedeným jej aktivitám - nepredstavuje žiadnu výraznejšiu časovú náročnosť, ktorá by mala zásadný negatívny vplyv na starostlivosť o maloletého. Skutočnosť, že nemala subjektívnu vedomosť o možnosti domáhať sa spätného priznania výživného rozhodne nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle uvedeného ustanovenia na jeho dodatočnú aplikáciu. Preto aj odvolací súd konštatuje, že zo strany matky nedošlo k preukázaniu takých relevantných okolností alebo skutočností, ktoré by bolo možno považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa na aplikáciu uvedeného ustanovenia, teda na spätné priznanie výživného.

10. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bol zamietnutý protinávrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca od 20. októbra 2017 do 19. októbra 2020 (V. výrok), podľa ustanovenia § 387 ods.1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

11. Pokiaľ otec vo vyjadrení k odvolaniu matky poukázal na to, že hoci v odvolaní napadnutom rozsudku prvoinštančného súdu bolo konštatované, že jeho styk s maloletým sa ponecháva na dohode rodičov (IV. výrok), no on sa s týmto nestotožňuje, pretože matka mu styk s maloletým odmieta a dohoda s ňou ohľadom jeho styku s maloletým nie je možná, tak v tejto súvislosti odvolací súd pre úplnosť uvádza, že tento argument otca nemohol byť predmetom tohto odvolacieho konania, pretože uvedený výrok nebol zo strany otca (resp. iného účastníka konania) napadnutý odvolaním. V prípade, ak matka nebude dobrovoľne plniť v tomto konaní deklarovanú vôľu dohodnúť sa na styku otca s maloletým, otcovi nezostane iná možnosť, ako domáhať sa súdnej úpravy styku s maloletým.

12. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 C.m.p. a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).